

Mål og bakgrunn for IPY-satsingen

Det femte internasjonale polaråret (IPY) i 2032–2033 har som mål å styrke, samordne og fremme polarforskning for å møte presserende globale utfordringer. Regjeringen har besluttet at Norge skal gi et aktivt og synlig bidrag.

Regjeringen besluttet i september 2024 at Norge skal delta aktivt og synlig i det neste internasjonale polaråret, IPY5 i 2032–2033. Satsingen som vil gå over en 10-års periode, vektlegger betydningen av økt kunnskap om unike økosystemer og fenomener i Arktis og Antarktis, og hvordan de raske endringene i polarområdene kobler til og innvirker på globale prosesser.

Dette blir den femte store felles forskningsdugnaden som startet med det første polaråret i 1882–1883, og vil bygge på kunnskap og observasjoner fra de mange store internasjonale polarinitiativene og nasjonale prosjekter som er gjennomført de siste årene.

Mye har skjedd siden forrige polarår

Polarområdene i Arktis og Antarktis har alltid har vært vanskelig tilgjengelig og de presenterer unike økosystemer og fenomener som er mindre utforsket og forstått. I de 25 årene som har gått siden opptakten til det forrige og fjerde polaråret (IPY4) i 2007–2008, har utplassering av avanserte observasjonssystemer, utvikling av ny autonom teknologi, jordobservasjons-satellitter, moderne isbrytere og avanserte klimamodeller gitt helt nye muligheter til å dokumentere hvor raskt polarområdene endrer seg.

FNs klimapanel viser i sine tilstandsrapporter at klimaet endrer seg raskt med mer ekstremvær, økende temperatur og havnivå, og at effektene av dette er størst i polarområdene og har stor betydning for levekår og økosystemer der. Polhavet går fra hvitt til blått og blir isfritt om sommeren om kanskje bare to tiår.

En gradvis større del av iskapen på Grønland utsettes hvert år for smelting om sommeren, og is-bremmene i Antarktis destabiliseres som følge av innstrømming av varmere vann. Store ikke-lineære endringer og vippepunkter i klimasystemet er absolutt en mulighet, med store og irreversible effekter på økosystemer og menneskelig aktivitet.

Det haster med ny kunnskap

Det haster med å forstå konsekvensene av disse store endringene på globale klimaprosesser, på økosystemer og levende ressurser og hvordan nye geopolitiske og økonomiske interesser kan håndteres på en fredelig måte i tråd med internasjonal rett. Med store og raske endringer er det behov for ny kunnskap om hvordan vi best kan tilpasse oss og forvalte polarområdene på en fredelig, økonomisk, sosial og miljømessige bærekraftig måte.

Fem internasjonale polarår

De internasjonale polarårene har vært stort sett blitt gjennomført med 50 års mellomrom: fra 1882–1883, 1932–1933, 1957–1958 og til 2007–2008. Det neste polaråret vil med planlegging, prosjekt- og oppsummeringsfasene gå over en periode på ti år og ende opp i en planlagt intensiv observasjonsfase over to år i 2032–2033. Dette er tilsvarende det som har vært gjort i tidligere polarår.

Den internasjonale IPY-komiteen

Den internasjonale IPY-komiteen består av IASC (International Arctic Science Committee), SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research), ISC (International Science Council) og WMO (World Meteorological Organization). Disse skal sammen planlegge bygge opp og gjennomføre polaråret. Komiteen har etablert et midlertidig IPY-sekretariat og vil utlyse en konkurranse om å være vertskap for et dedikert internasjonalt IPY-sekretariat i løpet av 2025.

Internasjonale organisasjoner skal involveres gjennom en planleggingsgruppe og forskere kan delta i ulike

tematiske arbeidsgrupper. Informasjon om dette vil bli delt på [den internasjonale IPY websiden](#).

IPY-Norge

I tråd med Regjeringens ambisjoner vil vi fra norsk side tilrettelegge for nye store forskningssatsinger og synlige bidrag til polaråret. Koordinering vil gjøres av Forskningsrådets IPY-sekretariat, med støtte og forankring i en nasjonal IPY-komite ledet av Norsk Polarinstitutt.

Det er store forventninger til at det nye forskningsinitiativet **Polhavet 2050** vil bli et stort norsk-ledet bidrag i Arktis. Dette initiativet samler bredden i det norske polarforskningsmiljøet i et felles, tverrfaglig forskningsprogram.

Forskningsinitiativet **Antarctica InSync**, et allerede godkjent bidrag til FNs havforskningstiår, vil med norsk deltagelse bli viktig i Antarktis-satsingen.

Forskningsrådet har i tillegg ambisjon om **flere utlysninger** fremover som vil gi muligheter for hele det norske polarforskningsmiljøet å konkurrere om midler til deltagelse i IPY5. I tillegg vil prosjekter med **norsk ledelse** og som utnytter **Svalbard som forskningsplattform**, samt vektlegging av **formidling og utdanning** bli sentralt. Informasjon og mobilisering til norsk deltagelse vil være gjennom nasjonale møteplasser, webinarer og nyheter på denne hjemmesiden.

Publisert 10. jan. 2025 | Oppdatert 22. jan. 2025

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 2. mai 2025, kl. 07.18 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.